

SAVJETOVANJE O POVEĆANJU PROIZVODNJE ŽITA U
BRDSKO-PLANINSKOM PODRUČJU JUGOSLAVIJE

Od 26. do 28. septembra 1980. god. održano je u Kupresu savjetovanje: Povećanje proizvodnje žita u brdsko-planinskom području Jugoslavije, čiji su organizatori poljoprivredni kombinati iz Banja Luke, Mostara i Bugojna i Poljoprivredni fakultet i Republički komitet za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu iz Sarajeva.

Na savjetovanju su razmatrani, prije svega, mogućnosti unapređivanja u cijelom brdsko-planinskom području Jugoslavije kukuruza, pšenice, ječma, raž(i), ova i heljde. U savjetovanju su učestvovali predstavnici Institutâ za ratarstvo, stručnih službi, savjetodavne službe za unapređivanje poljoprivrede na individualnom sektoru, poljoprivrednih kombinata, zadružnih saveza i mlinske industrije iz čitave zemlje. Savjetovanje je održano u novom hotelu u Kupresu (na sredokračji između Bugojna i Livna) koji je veoma dobro opremljen za savjetovanja ove vrste.

Prvoga dana, tj. 26. septembra u 17 sati nakon otvaranja, pozdravnih riječi i izbora organa ovog savjetovanja, podnijeli su predstavnici IMT »Zmaj« referat: Sredstva mehanizacije u proizvodnji žita u brdskim i planinskim krajevima, u kojemu je ukazano na nedostatak i naglašena potreba izrade stabilne lake i pokretljive mehanizacije za obradu i pripremu zemljišta i sjetvu, žetvu i vršidbu žita na brdsko-planinskim strmim, erodiranim i neuređenim zemljištima.

Drugoga dana, 27. septembra, podnesena su tri osnovna referata: Perspektiva gajenja jarih pšenica u brdskim i planinskim područjima Jugoslavije, čiji su referenti prof dr Slavko Borojević i inž. Ćazim Dreca; Ranostasni hibridi kukuruza za brdska i planinska područja Jugoslavije — dr Ilija Satarić i dr Đorđe Pejić; Povećanje proizvodnje žita u Bosni i Hercegovini — prof. dr Žak Finci.

Prof. Borojević i inž. Dreca ukazuju u svojem referatu na znatne potencijalne mogućnosti za gajenje i unapređenje kulture pšenice u brdskim i planinskim područjima Jugoslavije, koja se u njima praktično više ne gaji, iako su do nedavno jare odlike imale zapažen značaj u ovom rejonu. Danas se raspolože prilično bogatim sortimentom visokorodnih jarih pšenica prikladnih i za ovakve rejone ga-

jenja. Domaću selekciju pšenice treba orijentisati dijelom i na stvaranje novih visokorodnih sorata za ova područja. Autori smatraju da bi jare pšenice u ovom rejonu uspješno pratile kulturu jaroga ječma.

Dr Satarić i dr Pejić iznose u svom referatu uspjehe koje su postigle u novije vrijeme neke domaće poljoprivredne organizacije (Institut za proizvodnju i oplemenjivanje bilja — Zagreb, Institut za kukuruz — Zemun — Beograd, Kmetijski institut — Ljubljana, Poljoprivredni zavod — Banjaluka i neki drugi) u stvaranju novih visokorodnih ranih hibrida kukuruza, grupe zrenja 200 i 300, pogodnih, po mišljenju autora, za gajenje i u brdsko-planinskom području. Preporučuje se dalji rad na stvaranju još ranijih hibrida za proizvodnju na položajima iznad 800 m n. v., tim prije što danas za te položaje nemamo zadovoljavajućih hibrida.

Prof. Finci je u svom referatu ukazao na potrebu i mogućnost povećavanja proizvodnje žita na svim, pa i brdsko-planinskim područjima Bosne i Hercegovine. Preporučuje gajenje na većim površinama ne samo kukuruza i pšenice nego i ostalih vrsta žita.

Na temelju navedenih referata razvila se veoma korisna diskusija, nakon koje je toga i narednog dana podneseno 18 saopštenja o mogućnostima povećanja proizvodnje i poboljšanja kvaliteta pšenice, kukuruza, ječma, ova, raži, triticales i heljde na čitavom brdsko-planinskom području Jugoslavije, i o primjeni odgovarajuće agrotehnike za svaku vrstu posebno.

Autor ovih redova osvrnuo se u svom kratkom saopštenju na mogućnosti povećanja proizvodnje žita u brdsko-planinskom području Crne Gore, na stanje i procese degradacije zemljišta, na neke mjere za njegovu stabilizaciju, popravku i razumno korišćenje i ujedno na strukturu savremene proizvodnje i njeno poboljšanje za dogledno vrijeme — smatrajući pri tom da su stanje zemljišta i uzroci njegove degradacije, kao i biljna proizvodnja u ovom području Crne Gore, zakonita pojava i karakteristika savremene poljoprivredne proizvodnje, pa i proizvodnje žita za cijelo brdsko-planinsko područje Jugoslavije. Može se bez pretjerivanja kazati da su to stanje zemljišta i biljna proizvodnja u cijelom našem brdsko-planinskom rejonu toliko zapušteni i niski da u jednakoj mjeri opominju na prošlost i sadašnjost kao što obavezuju za budućnost.

Učesnicima savjetovanja ukazala se rijetka prilika da se za vrijeme njegovog održavanja upoznaju sa prirodnim i kulturnim znamenitostima Kupresa i njegove okoline, da vide prirodne ljepote ovoga prostranoga planinskog kraja i zapaze znatne mogućnosti za unapređivanje poljoprivredne proizvodnje u njemu — prije svega stočarstva, prirodnih i vještačkih livada i pašnjaka, gajenja krompira, jarih žita, heljde, mrkve i kupusa.

Dr Ljubo Pavičević